Valiokunnan lausunto TaVL 68/2018 vp─ HE 93/2018 vp

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta, yksityisistä työnvälityspalveluista sekä taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta, yksityisistä työnvälityspalveluista sekä taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta (HE 93/2018 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitusneuvos Tiina Korhonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtaja Kari Komulainen, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland
- palvelujohtaja Jaana Hernelahti, Varsinais-Suomen TE-toimisto
- lakimies Tarja Krakau, Suomen Kuntaliitto
- palvelupäällikkö Sari Oksanen, Tampereen kaupunki
- asiantuntija Mikko Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- työvoimapoliittinen asiantuntija Alli Tiensuu, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- elinkeinoasioiden päällikkö Susanna Kallama, Suomen Yrittäjät ry
- hankejohtaja Jaakko Pesola, Uudenmaan liitto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Työttömien Keskusjärjestö ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ehdotetun sääntelyn tavoitteet ja keskeinen sisältö. Käsillä oleva hallituksen esitys on osa hallitusohjelman mukaista hallinnon rakenteiden uudistusta, jossa perustetaan uudet itsehallinnolliset

maakunnat (HE 15/2017 vp ja HE 14/2018 vp) ja järjestetään alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden tehtävät uusissa maakunnissa (HE 35/2018 vp). Näistä viimeksi mainitun hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä talousvaliokunta on ottanut kantaa kasvupalveluihin ehdotettuihin uudistuksiin.

Talousvaliokunta on ehdotetun sääntelyn tarkoituksenmukaisuutta arvioidessaan tähdentänyt, että esityksen tavoitteena on palveluiden vaikuttavuuden parantaminen. Sen saavuttamiseksi ehdotetaan palvelujen tuotantorakenteen monipuolistamista sekä kilpailullisuuden ja asiakkaan valinnanvapauden lisäämistä. Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä johdonmukaisena ja tarkoituksenmukaisena tapana asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Maakunnan harkintavalta. Talousvaliokunta toteaa, että käsillä olevan lainsäädännön mukaisten palvelujen järjestämisen lähtökohdat ovat haasteelliset. Maakunnat ovat heterogeeninen joukko sekä väestö- että yritysrakenteeltaan: palveluiden käyttäjien tarpeet vaihtelevat huomattavasti alueittain. Valtakunnallisella lainsäädännöllä joudutaan sääntelemään varsin laajaa palvelutarjoomaa. Talousvaliokunta muistuttaa, että asiakkailla voi olla myös hyvin erilaiset edellytykset muun muassa sähköisten palveluiden käyttämiseen; esteet sähköisten välineiden käytölle voivat olla liikkumiseen, taloudelliseen tilanteeseen tai tiedollis-taidollisiin rajoituksiin liittyviä, mikä tulee huomioida palvelukanavia suunniteltaessa. On välttämätöntä, että sääntely tunnistaa nämä tilanteet.

Tietojärjestelmät ja toimijoiden välinen yhteistyö. Jotta käsillä oleva uudistus voisi tuottaa sen tavoitteeksi asetettuja vaikuttavuushyötyjä, tulee lainsäädännössä välttää toimintojen ja toimivallan jakoa tavalla, joka johtaisi palveluiden pirstaloitumiseen tai maantieteellisesti epätarkoituksenmukaiseen jakautumiseen. Talousvaliokunta katsoo, että tähän haasteeseen voidaan osaltaan vastata toimintamallien ja erityisesti tietojärjestelmien yhtenäistämisellä ja yhdenmukaistamisella ja maakuntien välisten yhteistyörakenteiden avulla. Tietojärjestelmistä ja niiden käytöstä säädettäessä on huomioitava valtion, maakuntien, palveluntuottajien, kuntien kehitysyhtiöiden ja muiden tähän sääntelykokonaisuuteen liittyvien tahojen roolit ja tarpeet. Tässä yhteydessä tulee varmistaa eri toimijoiden välinen tiedonkulku siten, että asiakasdata on tarkoituksenmukaisella ja turvallisella tavalla kaikkien tietoja tarvitsevien käytössä. Talousvaliokunta katsoo, että ehdotuksen mukainen lainsäädäntö mahdollistaa tietosuojaan liittyvän systemaattisen toimintamallin, jolla varmistetaan myös salassa pidettävien tietojen yhdenmukaiset käyttöoikeudet ja valvonta.

Yritykset palveluiden käyttäjinä. Ottaen huomioon maakunnille myönnettävän harkintavallan toimintojensa järjestämisessä on mahdollista, että yrityksille tarjottavat palvelut tulevat erilaistumaan maakuntien välillä. Työmarkkinoiden toimivuuteen liittyvien palvelujen, kuten työnvälityksen, järjestäminen on maakunnalle pakollista. Sen sijaan yritystoiminnan, yrittäjyyden ja kansainvälistymisen palvelut on määritelty kokonaisuudeksi, jonka maakunta voi järjestää harkintansa puitteissa. Julkisiin palveluihin kohdistuvan tasapuolisuusvaatimuksen näkökulmasta voi muodostua ongelmalliseksi, jos maakuntien välillä syntyy merkittäviä eroavaisuuksia palvelutarjoomassa.

Palveluiden tuottaminen. Kasvupalvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevan lainsäädäntöehdotuksen (TaVL 20/2018 vp — HE 35/2018 vp) mukaan maakunnan edellytetään eriyttävän pal-

velutuotanto muun muassa kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi. Ehdotetussa sääntelyssä kunta tai kunnan sidosyksikkö ei voi tuottaa yhtiöittämättä palveluja maakunnalle muutoin kuin hankintalain (1397/2016) tarkoittamassa markkinapuutetilanteessa, jolloin maakunta voisi tehdä suorahankinnan myös kunnalta tai sen sidosyksiköltä. Maakunta voisi tuottaa palvelut itse tai tytäryhteisössään tai valita ulkoisia palveluntuottajia. Ulkoiset palveluntuottajat maakunta valitsisi kilpailuttamalla tai hyväksymällä kaikki edellytykset täyttävät palveluntuottajat.

Talousvaliokunta tähdentää, että kilpailutukset on suunniteltava siten, että mahdollisimman monenlaisille toimijoille tulee mahdollisuus osallistua niihin. Hankintalain 75 §:n mukainen jakaminen tarkoittaa luontevan kokonaisuuden jakamista osiin siten, että sen osista voi tehdä erillisen kilpailutuksen, tai siten, että samassa tarjouskilpailussa hankintayksikkö voisi määritellä, millaisista osista tarjoaja voi antaa oman osatarjouksensa. Jaettaessa hankinta tämän säännöksen nojalla on varmistettava, ettei jakamisesta muodostu lainvastaista hankinnan pilkkomista hankintalainsäädännön soveltamisen välttämiseksi.

Talousvaliokunta huomauttaa, että hankintatoimen keskittämisen myötä hankintojen koko kasvaa, jolloin edellä mainittu jakamisvelvoite nousee yhä suurempaan rooliin. Talousvaliokunta viittaa aiemmin esiin nostamaansa hankintaosaamisen tärkeyteen ja katsoo, että nyt ehdotettu lainsäädäntö luo hyvän perustan kasvupalvelujen monipuoliselle tarjoamiselle edellyttäen kuitenkin, että julkishallinnon toiminnot kokonaisuudessaan järjestetään kilpailuneutraliteetti turvaten.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty myös huoli, että yrityksiin kohdistuvien kehittämistoimien resursointi voi jäädä priorisoinnissa kovin matalalle sijalle yleiskatteellisesta rahoituksesta päätettäessä. Talousvaliokunta yhtyy tähän huoleen ottaen huomioon erityisesti laajan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistuksen vaatimat julkistalouden merkittävät satsaukset.

Lopuksi. Talousvaliokunta toteaa, että nykytilan mukainen työllisyyden edistämiseen ja yritysten palveluiden järjestämiseen luotu malli ei ole osoittautunut kaiken kaikkiaan erityisen tehokkaaksi.

Työn ja tekijöiden kohtaanto-ongelman ratkaisuilla on kuitenkin erittäin merkittävä vaikutus Suomen talouden tulevan kehityksen kannalta. Nämä lähtökohdat huomioiden valtakunnanlaajuinen hallinnon rakenteiden uudistus on tarkoituksenmukainen konteksti, jossa työllisyys- ja elinkeinopalveluiden organisointi ja sisältö voidaan ajanmukaistaa.

Talousvaliokunta viittaa aikaisempaan lausuntoonsa (HE 16/2018 vp — TaVL 18/2018 vp) hallituksen esityksestä laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa, jonka mukaan laajat uudistushankkeet sisältävät aina epävarmuustekijöitä sekä taloudellisten että toiminnallisten vaikutusten suhteen. Kuulemiensa asiantuntijoiden arvioita punnittuaan talousvaliokunta pitää kuitenkin todennäköisenä, että järjestämis- ja tuottamistehtävien eriyttäminen, maakunnan tuotannon yhtiöittäminen kilpailutilanteessa ja ulkoisten palveluntuottajien hyödyntäminen lisännevät kilpailua, mikä on omiaan tehostamaan palvelutuotantoa ja hillitsemään kustannuskehitystä.

Valiokunnan lausunto TaVL 68/2018 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Talousvaliokunta esittää,

että työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 5.3.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Martti Mölsä sin
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Touko Aalto vihr
jäsen Harry Harkimo liik
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Lea Mäkipää sin
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Hanna Sarkkinen vas
varajäsen Markku Rossi kesk
varajäsen Maria Tolppanen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Talousvaliokunta lausuu työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle esityksestä HE 93/2018 vp eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta, yksityisistä työnvälityspalveluista sekä taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta.

Esitys toteuttaa vuonna 2016 tehdyn linjauksen mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus), työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimisto), aluehallintovirastojen, maakuntien liittojen ja kuntien kasvupalveluihin liittyvien tehtävien siirtämistä maakunnille. Samalla ELY-keskukset, TE-toimistot ja maakuntien liitot lakkautetaan. Esitys on osa kokonaisuutta, johon kuuluvat keskeisesti myös HE 15/2017 vp ja HE 35/2018 vp, joissa määritellään puitteet kasvupalvelujen järjestämiselle ja tuottamiselle. Lait muodostavat kokonaisuuden, jota on tarkoituksenmukaista myös sellaisena arvioida.

Valtion ohjauskeinot sekä maakunnan kannusteet jäävät heikoiksi

Esitys antaa perustettaville maakunnille laajan autonomian kevyesti määriteltyjen minimikriteerien ja EU-rahastojen sääntöjen puitteissa järjestää kasvupalveluiden sisältökokonaisuudet alueellaan. Valtion ohjauskeinot jäävät esitetyssä rakenteessa heikoiksi. Maanlaajuisten strategisten tavoitteiden asettamiselle tai suhdannepoliittiselle ohjaukselle ei uudessa mallissa ole varattu keinoja. Valtion ohjaavan roolin supistuessa korostuu maakuntien rooli ja niiden kannustimet ohjata yleiskatteellista rahoitustaan kasvupalveluihin. Tätä taustaa vasten on erityisen merkillepantavaa, että maakuntien kannustimet työvoimapolitikassa ovat esityksessä heikot ja osittain nurinkuriset.

Kokonaisuudessaan esityksen mukaisessa rakenteessa jää useassa kohtaa varsinkin työllisyyspolitiikan osalta heikosti perustelluksi, miksi toiminta olisi tarkoituksenmukaista organisoida maakunnan tasolla. Työvoiman saatavuuden ja liikkuvuuden edistäminen sekä suhdannepolitiikka edellyttävät valtakunnantason toimia, toisaalta paikallisen yrityselämän kontaktit ja tuntemus ovat syvintä kuntien ja kaupunkien tasolla. Monien toimintojen keskittäminen maakuntaan on perusteltu heikosti. Lähtökohtana näyttää olleen valittu hallintorakenne eikä toiminta, jota sen tulisi palvella.

Kasvupalvelujen rooli on epäselvä

Kasvupalvelujen rooli elinkeinopolitiikan kokonaisuudessa jää epäselväksi. Tuet yritysten kasvun ja liiketoiminnan edistämiseksi sekä niihin liittyvä ohjaus valtakunnallisiin kasvupalveluihin, tuet julkisoikeudellisten ja yksityisoikeudellisten oikeushenkilöiden kehittämis- ja investointitoimintaan sekä palkkatuki, starttiraha ja työolosuhteiden järjestelytuki keskitetään maakuntiin. Kokonaisuuden ja eri tukimuotojen yhteistoimivuutta ei esityksessä ole riittävästi selvitetty. Julkisella sektorilla elinkeinopolitiikkaan liittyviä tehtäviä olisi uudistuksen jälkeenkin kunnilla,

maakunnilla ja valtiolla. Maakuntien tarkoituksenmukaista roolia uudistuksessa ei elinkeinopolitiikankaan osalta esityksessä myöskään analysoida riittävästi.

Keskeiset ehdotukset kiinnittyvät vain hyvin löyhästi muutoksille esitettyihin tavoitteisiin. Esityksestä paistaa läpi, että todellinen motiivi on yksityistää työvoimapalvelujen tuotanto soten valinnanvapausesityksen mukaisesti. Tämän valinnan perustelu jää heikoksi.

Suuret kaupungit

Kasvupalvelulain valmistelussa ei ole riittävällä tavalla huomioitu suurten kaupunkien roolia. Kuusi suurinta kaupunkia ovat väestömäärältään suurempia kuin valtaosa tulevista maakunnista, ja neljän suurimman kaupunkiseudun alueella asuu lähes puolet koko maan väestöstä. Suurten kaupunkien rooli kasvun moottoreina tulee huomioida voimakkaammin kasvupalvelulaissa. Monet kasvupalvelulain tavoitteet ovat sellaisia, joissa kaupunkiseutujen merkitys erityisesti korostuu ja joissa kaupungit ovat rahoittajia, strategeja ja toimeenpanevia voimia. Uudellamaalla toteutetaan kasvupalveluja erillisjärjestelyin.

Aktiivisen työvoimapolitiikan toimiva malli vaarassa

Kasvupalvelulainsäädäntö on hallituksen esittämässä muodossa iso rakenteellinen muutos, jossa valtion ja toisaalta kuntien strategista roolia kasvu-, elinkeino- ja työllistämispolitiikassa heikennetään ja maakuntien korostetaan. Kasvupalvelulakiesitykset siirtävät sivuun pohjoismaisen aktiivisen työvoimapolitiikan toimintamallin, jossa julkisella sektorilla on keskeinen rooli, jota yksityinen täydentää. Palvelut yksityistetään ja markkinaehtoiset toimijat tulevat jakamaan julkisia verovaroja. Todennäköistä on, että markkinat keskittyvät kaikkein helpoimmin työllistettävien palveluihin.

Työllistettävien jakaminen kategorioihin työmarkkinakelpoisuuden mukaan ei kansainvälisten kokemusten mukaan myöskään ratkaise kermankuorintaongelmaa, vaan siirtää sen kategorioiden sisälle. Markkinatoimijoiden kannustimien muotoileminen ohjaamaan tarkoituksenmukaista toimintaa on ollut kansainvälisesti haastavaa. Sen onnistuessakin on vaarana, että markkinoiden ja toimivan ohjausjärjestelmän syntymiseen menee aikaa. Suomen rakenteellinen kestävyysvaje ei kestä pitkää heikkojen työvoimapalveluiden siirtymäaikaa, johon suuri palvelujärjestelmän muutos helposti voi johtaa.

Nykyinen toimiva TYP-malli lakkautetaan uudessa rakenteessa ja Ohjaamojen toimintaedellytyksiä heikennetään. Esityksessä toivotaan maakuntien hyödyntävän Ohjaamojen nykyisiä rakenteita ja toimintatapoja, mutta tosiasiassa kannustimet jäävät heikoiksi eikä resursseja taata. Laissa todetaan, että ”maakunta, kunta muut toimijat sopivat kustannusten jaosta” ja että ”laki ei velvoittaisi alueen kuntia tai yhteisöjä osallistumaan toimintaan, vaan näiden toimijoiden osalta laki mahdollistaisi osallistumisen”. Nuorten ja monialaisia palveluita tarvitsevien tilanne voikin uudessa mallissa kehittyä maanlaajuisesti hyvin eriarvoisesti maakunnasta riippuen. Suhdanteista johtuvan työttömyyden hellittäessä yhä suurempi osuus työttömistä tulee olemaan laajempien palveluiden tarpeessa ja yhä pienempi osuus itseohjautuvuutta vaativien digitaalisten palveluiden helposti tavoitettavissa.

Valiokunnan lausunto TaVL 68/2018 vp
Eriävä mielipide

Kannustimet puuttuvat

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä mahdolliset maakunnat saavat yleiskatteisen rahoituksen valtiolta tietyllä painoarvolla. Missä ovat kannustimet vähentää työttömyyttä, kun rahaa tulee sitä enemmän, mitä korkeampi on työttömyys?

Kun maakunnassa yleiskatteista rahoitusta ryhdytään arvottamaan säästötavoitteiden puristuksessa ja sote-kustannusten kasvaessa, on syytä olla huolissaan siitä, jääkö kasvu-, elinkeino- ja työllisyyspolitiikan hoitamiseen rahoitusta ollenkaan, kun oletettavasti sote-tarpeet imaisevat valtaosan rahoituksesta. Herää kysymys, pitäisikö näille kasvun ja työllisyyden edellytyksille osoittaa korvamerkitty osuus rahoituksesta.

Nykyisessä mallissa ei ole pakkoa eikä kannustimia rahoittaa kasvupalveluita, mikä on kestämätön yhdistelmä. Samanaikaisesti kasvupalveluesitys rajaa kuntien roolia järjestää ja tuottaa työllisyyspalveluja. Kunnat ovat olleet merkittäviä työllisyyspolitiikan toteuttajia ja rahoittajia. Kunnat panostavat vuodessa yli miljardi euroa työllisyyttä edistäviin toimenpiteisiin. Kasvupalvelulaissa olisi pitänyt jatkaa alueellisia kuntapohjaisia työllisyyskokeiluja ja sisällyttää niiden jatko osaksi kasvupalveluiden allianssimallia.

Kunnille vahva rooli työllisyyden hoidossa

Valtion, maakuntien ja kuntien roolit ja työnjaot eivät ole riittävän selkeät, ja ne pitäisi huolellisemmin läpiajatella ennen päätöksiä. Tarvitaan aitoa kumppanuuspohjaista sopimista ja mahdollisuuksia maakuntien ja kuntien sopia tarkoituksenmukaisista työnjaoista työllisyyden hoidossa. Soten myötä kuntien rooli ja tehtävät muuttuvat. Kuntien olisi tarkoitus omiin vahvuuksiinsa nojaten vastata kuntien elinvoimaisuudesta eli elinkeinopolitiikasta, yhteistyöstä toisten kuntien kanssa, sivistyksestä ja koulutuksesta, kaavoituksesta ja investoinneista, ja näin luoda työllistämisen edellytyksiä. Tästä johdonmukaisuuden nimissä seuraisi, että kunnilla on vahva toimijan rooli ja vastuu myös työllistämisessä. Ei ole tarkoituksenmukaista katkaista elinkeino-, koulutus- ja työllistämispolitiikan toisiaan tukevaa yhteyttä.

Yrittäjyyden edistämisen ja työllisyyden parantamisen kannalta on keskeistä onnistua kuntien ja valtion toimenpiteiden yhteensovittamisessa. Samalla on varmistettava, ettei kuntien osaamista, palveluja ja resursseja työllisyyden hoitoon hukata kasvupalvelu-uudistuksen myötä.

Aluekehittämis- ja kasvupalvelu-uudistuksessa maakunnan pitäisi voida sopia alueen kuntien kanssa tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä, työnjaosta ja resurssien kohdentamisesta yrittäjyyden ja työllisyyden edistämiseen. Lisäksi maakunnan tulisi myös voida siirtää maakuntalain mahdollistamalla tavalla kasvupalveluiden järjestämisvastuu yhdelle tai useammalle kunnalle/kaupungille. Maakuntien ja kuntien tulee voida sopia vastuista, veloista ja työnjaosta kumppanuuspohjaisilla sopimuksilla.

Kokonaisuudessaan esityksestä paistaa läpi sen syntyhistoria. Voimakkaiden laajan itsehallinnon omaavien maakuntien luominen ja toisaalta kasvupalveluiden yksityisten markkinoiden luominen ovat uudistuksen tosiasialliset keskeiset tavoitteet. Työvoima- ja elinkeinopolitiikan tehokkuus ja vaikuttavuus ovat jääneet toissijaisiksi.

Toimivia palveluja ei pidä purkaa. Monialaisia TYP-palveluja ja toimivia työllisyyskokeiluja ei tule lakkauttaa, vaan vahvistaa ja sopeuttaa uusiin olosuhteisiin. Tilaajan ja tuottajan erottaminen on vanhanaikainen tapa järjestää palveluja. Parempi vaihtoehto on rakentaa strateginen kumppanuus, jossa julkisen toimijan johdolla luodaan ja tuotetaan palveluja sekä parannetaan kolmannen sektorin toimijoiden edellytyksiä välityömarkkinoilla. Kunnalla tulee olla mahdollisuus ilman toimintojen yhtiöittämistä toimia työllisyyspalveluiden koordinoijana ja vastuuviranomaisena.

Viranomaistehtävät ja oikeusturva

Lakiehdotuksen 11 §:ssä todetaan, että työnhakijan palvelutarpeen arvioi maakunta tai palveluntuottaja. Lakiehdotuksen 12 §:n mukaan työnhakijalla on lisäksi oikeus työllistymissuunnitelmaan, joka laaditaan käytännössä palvelutarvearvion yhteydessä ja näin ollen maakunnan tai palveluntuottajan toimesta. Palvelutarvearviolla ja työllisyyssuunnitelmalla on merkittäviä vaikutuksia yksilön oikeusasemaan. Palvelutarvearvion ja työllisyyssuunnitelman teko tulee säilyttää viranomaistoimintana.

Tutkintotavoitteinen koulutus ja kolmannen sektorin asema

Lakiehdotuksen mukaan kasvupalvelukoulutuksena ei voida tarjota tutkintotavoitteista (tai osatutkintotavoitteista) koulutusta. Tätä voi pitää keinovalikon kaventumisena nykytilanteeseen verrattuna; työvoimakoulutus voi olla myös tutkintotavoitteista, ja ilman tutkintoa olevalle henkilölle koulutus, joka edistää tutkinnon saamista, on ehdottomasti etu. Lain tulee mahdollistaa jatkossakin tutkintotavoitteinen koulutus osana työvoimakoulutuksia. Kasvupalvelulaki ei saa rajoittaa niitä mahdollisuuksia, joita ammatillisen koulutuksen reformi tuo mukanaan.

Lisäksi allekirjoittaneet haluavat kiinnittää huomiota siihen, että kolmannen sektorin asema, ml. työttömien yhdistysten järjestämä palkkatuettu työ, tulee turvata myös jatkossa. Työllisyyspoliittisella avustuksella, jota nyt esitetään kumottavaksi, mahdollistettiin avustuksia saavissa yhdistyksissä myös työkokeilu- ja kuntouttavan työtoiminnan paikkojen ohjaustoimintaa. Palkkatukivaroja tulee avata nykyistä enemmän kolmannen sektorin käytettäviksi ja poistaa niiden käytölle asetettu määrällinen katto. Allekirjoittaneet kantavat erityistä huolta siitä, mitä hallituksen esityksestä seuraa koko maan kattavalle, yli kahden sadan toimijan ylläpitämälle työpajatoiminnalle. Riskinä on, että työpajatoiminnan toimintaedellytykset vaarantuvat.

Allekirjoittajat suhtautuvat kriittisesti kasvupalvelu-uudistuksen tarpeellisuuteen ja valittuun toteutustapaan ja näkevät esityksessä useita epäkohtia, jotka pahimmillaan heikentävät työllisyyspalveluita.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että työ- ja tasa-arvovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon mietinnössään.

Valiokunnan lausunto TaVL 68/2018 vp
Eriävä mielipide

Helsingissä 5.3.2019

Lauri Ihalainen sd
Touko Aalto vihr
Harry Harkimo liik
Laura Huhtasaari ps
Hanna Sarkkinen vas
Maria Tolppanen sd